

Sygn. I C 194/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Janusz Blicharski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aneta Kapelańczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2013 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. G., R. G., M. G. i P. G. (1)**

przeciwko **Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.**

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W.:

a) na rzecz powódki E. G. kwotę 40.000 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty;

b) na rzecz powoda R. G. kwotę 40.000 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty;

c) na rzecz powódki M. G. kwotę 24.000 zł (słownie: dwadzieścia cztery tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty;

d) na rzecz powoda P. G. (1) kwotę 20.000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. nakazuje ściągnąć od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Słupsku kwotę 7.047 zł (słownie: siedem tysięcy czterdzieści siedem złotych) tytułem opłaty stosunkowej od zasądzzonego roszczenia oraz wydatków zaistniałych w sprawie;

4. koszty zastępstwa prawnego stron znosi wzajemnie.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 194/12

UZASADNIENIE

Powodowie E. G., R. G., M. G. i P. G. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. zadośćuczynienia za zerwane więzi rodzinne z synem i bratem P. G. (2), który zginął w wypadku komunikacyjnym w dniu 3 kwietnia 2003 roku. Wysokość zadośćuczynienia powodowie określili na następujące kwoty:

- E. G. na 72.000zł,
- R. G. na 72.000zł,
- M. G. na 36.000zł,
- P. G. (1) na 36.000zł.

Dodatkowo powodowie domagali odsetek od zadośćuczynienia liczonych od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu oraz zwrotu kosztów procesu.

Pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W odpowiedzi na pozew pozwany zakwestionował zasadność żądania przez powodów wypłaty zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, twierdząc, że nie ponosi on odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych pośrednio poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym. Pozwany zarzucił, iż nie nastąpiło naruszenie dobra osobistego powodów. Wskazał również, że zmarły P. G. (2) przyczynił się do wypadku co najmniej w 50%, a z ostrożności procesowej zakwestionował wysokość dochodzonego zadośćuczynienia i ustalenia ustawowych odsetek od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. G. i R. G. byli rodzicami P. G. (2), zaś M. G. i P. G. (1) jego rodzeństwem.

Bezsporne

W dniu 3 kwietnia 2003 roku do sąsiadujących ze sobą zabudowań rodziny G. i rodziny K. podjechał samochodem osobowym marki O. (...) M. W.. Prowadzony przez niego pojazd został sprowadzony z granicy i nie był zarejestrowany w kraju. Pomimo tego, że M. W. był pijany małoletni P. G. (2) oraz D. K. udali się z nim na przejażdżkę. Na trasie między B. a C. D. w miejscowości U. M. W. stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu i z dużą siłą uderzył w przydrożne drzewo. Zarówno kierowca jak i pasażerowie: małoletni P. G. (2) i D. K. ponieśli śmierć na miejscu. Sprawca wypadku prowadził pojazd nie posiadając prawa jazdy. P. G. (2) w chwili śmierci liczył niespełna 15 lat. Był trzeźwy.

Dowód: zeznania powodów k.206-206v i e-protokół z 6 lutego 2013 r.- 00:03:33 do 00:52:29, odpis skrócony aktu zgonu P. G. (2) k.29, postanowienie o umorzeniu dochodzenia k.31, akta sprawy 2 Ds 190/03.

Po wypadku rodzice zmarłego E. G. i R. G. otrzymali od pozwanego odszkodowanie w wysokości ok. 1.000zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (art.446 § 1 k.c.).

Bezsporne

Na skutek wypadku i śmierci małoletniego P. G. (2) życie jego najbliższych tj. rodziców i rodzeństwa zmieniło się.

Matka E. G. bardzo głęboko przeżyła śmierć syna, który był jej najmłodszym dzieckiem i pupilkiem rodziców. Pomagał on jej w pracach domowych i w gospodarstwie, jeździł również do lasu wyrabiać drewno, a zarobione pieniądze oddawał jej, albo przeznaczał na zakup odzieży. Powódka nie widziała jak w dzień wypadku małoletni syn wsiał do samochodu, którym kierował M. W.. O wypadku dowiedziała się od sąsiada z sąsiedniej miejscowości i od razu

wraz z mężem pojechała na miejsce zdarzenia, gdzie osobiście rozpoznała syna. Powódka rozpoznała syna tylko po jego ubraniach i palcu, gdyż twarz chłopca była zmasakrowana. Organizacją pogrzebu P., zajęła się siostra powódki, gdyż ona sama nie była w stanie. Powódka brała udział w pogrzebie. Po pogrzebie E. G. śmierć syna przeżywała w samotności, żalobę po nim nosiła 3-4 lata. Krótco po wypadku korzystała z jednorazowej pomocy u psychologa, od którego otrzymała tabletki. Po śmierci syna relacje w rodzinie uległy pogorszeniu, każdy z jej członków swoje emocje przeżywał w samotności. Do dnia dzisiejszego rodzina nie potrafi rozmawiać o tym. Relacje emocjonalne powódki ze zmarłym synem P. G. (2) były prawidłowe i bliskie, a jego śmierć wywarła wpływ na stan psychiczny i funkcjonowanie powódki. Śmierć syna stanowiła dla niej sytuację traumatyczną, spowodowała objawy reakcji żałoby początkowo o znacznym nasileniu i znacznie utrudniającym funkcjonowanie w sferze osobistej oraz rodzinnej i pomimo, że zmniejszające się to jednak trwające do chwili obecnej. W aktualnym stanie psychicznym E. G. nie wymaga terapii psychologicznej.

Dowód: opinia biegłego psychologa k.141-145, zeznania powodów k.206-206v i e-protokół z 6 lutego 2013 r.- 00:03:33 do 00:52:29 oraz zeznania świadków: S. W., M. L., B. D., K. Z., A. J. k.114v-115v i e-protokół z dnia 19 września 2012 r.- 00:58:59 do 01:40:12.

Ojciec R. G. był szczególnie mocno związany z synem i wiązał z nim wszelkie nadzieje na przyszłość. P. G. (2) wraz z ojcem pracował w lesie, w ogrodzie, pomagał mu przy naprawie traktora i samochodu. W przyszłości podobnie jak starszy brat chciał on zostać mechanikiem. Powód miał nadzieję, że syn będzie mu pomagał i razem otworzą zakład mechaniczny. Powód wraz z żoną pojechał na miejsce wypadku, uczestniczył czynnie w pogrzebie. Po śmierci syna korzystał z dwóch – trzech wizyt u psychologa. Śmierć syna spowodowała u niego przeżycie traumatyczne, które początkowo znacznie utrudniało funkcjonowanie w sferze osobistej i rodzinnej. Obwiniał się o ten wypadek, zamknął się w sobie, nie miał chęci do pracy, źle sypiał. Po śmierci syna częściej też sięgał po alkohol. Relacje emocjonalne R. G. ze zmarłym synem były prawidłowe i bardzo bliskie, a śmierć jego spowodowała u powoda objawy reakcji żałoby, które początkowo były znaczne i utrudniały funkcjonowanie w sferze rodzinnej i osobistej. W kolejnych latach nasilenie objawów uległo zmniejszeniu, jednak nie ustąpiły one całkowicie. R. G. pomimo upływu czasu cały czas przeżywa żal po stracie syna, na samo wspomnienie pojawiają się u niego łzy i smutek. Często mija miejsce wypadku i wówczas wspomnienia o synu wracają. W dalszym ciągu często odwiedza jego grób. W aktualnym stanie psychicznym nie wymaga terapii psychologicznej.

Dowód: opinia biegłej psycholog k.136-140, zeznania powodów k.206-206v i e-protokół z 6 lutego 2013 r.- 00:03:33 do 00:52:29 oraz zeznania świadków: S. W., M. L., B. D., K. Z., A. J. k.114v-115v i e-protokół z dnia 19 września 2012 r.- 00:58:59 do 01:40:12.

Powódka M. G. jest o dwa lata starszą siostrą P. G. (2). W chwili jego śmierci uczęszczała do szkoły średniej, po wypadku przez tydzień nie chodziła do szkoły, przez dłuższy okres czasu nie rozmawiała z koleżankami, zamknęła się w sobie. Śmierć brata była dla niej traumatycznym przeżyciem, które musiała przejść w samotności, bowiem w domu nikt nie rozmawiał o wypadku i każdy przeżywał śmierć P. w samotności. Relacje pomiędzy nią a zmarłym bratem były bliskie. Rodzeństwo z uwagi na niewielką różnicę wieku spędzało ze sobą dużo czasu, razem bawili się, a gdy byli starsi pomagali rodzicom w gospodarce. Po śmierci brata powódka przez pół roku codziennie jeździła na jego grób. W chwili obecnej pomimo upływu czasu ciągle przeżywa żal po stracie brata, często o nim myśli. O jego śmierci mówi z pewną trudnością, płacze. Regularnie raz w tygodniu odwiedza jego grób, zapala również znicze w miejscu, w którym zginął. Powódka od trzech lat nie mieszka z rodzicami, ale często ich odwiedza i pomaga im. Obecnie prowadzi własną działalność gospodarczą – hurtownię masarniczą. Nie korzystała z pomocy psychologicznej.

Dowód: opinia biegłej psycholog k.132-135, zeznania powodów k.206-206v i e-protokół z 6 lutego 2013 r. - 00:03:33 do 00:52:29 oraz zeznania świadków: S. W., M. L., B. D., N. S., K. Z., A. J. k.114v-115v i e-protokół z dnia 19 września 2012 r.- 00:58:59 do 01:40:12.

Powód P. G. (1) jest o trzy lata starszym bratem P. G. (2). W chwili jego śmierci był uczniem szkoły zawodowej. Aktywnie nie uczestniczył w pogrzebie brata, gdyż nie mógł dojść do siebie. Po pogrzebie przez kilka dni nie chodził

do szkoły. Śmierć P. była dla niego traumatycznym przeżyciem, wspierali go koledzy i siostra. Relacje emocjonalne pomiędzy nim, a bratem były bliskie i prawidłowe. Mieszkał z nim w jednym pokoju, był dla niego wzorem, opiekował się nim. Rodzeństwo razem spędzało czas, wspólnie bawili się, a gdy byli starsi pomagali rodzicom w gospodarce i wspólnie naprawiali różne narzędzia. Po śmierci brata powód często jeździł do kościoła, aby pomodlić się za brata. W miarę upływu czasu, nasilenie objawów reakcji żałoby uległo zmniejszeniu, nie mniej jednak nie ustąpiły one całkowicie. Powód do chwili obecnej przeżywa żal po stracie brata, często myśli o nim, wspomina go, co tydzień wraz z rodziną odwiedza jego grób. P. G. (1) jest osobą bezrobotną. Od dwóch lat jest żonaty i ma dwójkę dzieci. Pierwszy jego syn nosi imię brata. W aktualnym stanie psychicznym nie wymaga terapii psychologicznej.

Dowód: opinia biegłej psycholog k.162-65 oraz zeznania powodów k.206-206v i e-protokół z 6 lutego 2013 r.- 00:03:33 do 00:52:29 oraz zeznania świadków: S. W., M. L., B. D., N. S., A. J. k.114v-115v i e-protokół z dnia 19 września 2012 r.- 00:58:59 do 01:40:12.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powodów jest słuszne co do zasady.

Po śmierci syna P. pozwany przyznał rodzicom zmarłego E. i R. G. w trybie art. 446 k.c. odszkodowanie w związku z poniesionymi kosztami pogrzebu. Decyzja powyższa świadczyła de facto o przyjęciu przez pozwanego odpowiedzialności za skutki wypadku z 3 kwietnia 2003 r. Istotne w sprawie było więc rozstrzygnięcie czy odpowiedzialność pozwanego rozciąga się także na wynikające z art. 448 k.c. zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych powodów.

Nie można przyznać racji twierdzeniom pozwanego, iż katalog następstw szkody, które są objęte umową ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu jest zamknięty a w związku z tym naruszenie dobra osobistego przez sprawcę wypadku pozostaje poza zakresem odpowiedzialności.

Sąd nie dostrzega żadnych przesłanek do przyjęcia, iż art. 98 ust. 1 pkt. 3 ppkt. a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z art. 13 ust. 1 cytowanej ustawy nie dają podstawy do zaspokojenia roszczeń osób poszkodowanych w związku z naruszeniem ich dóbr osobistych.

Zgodzić należy się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale SN z 13.07.2011 r. w sprawie III CZP 32/11, iż osoby najbliższe zmarłych w wyniku wypadków komunikacyjnych traktować trzeba jako poszkodowanych bezpośrednio, które mogą dochodzić ochrony na podstawie art. 448 k.c. i domagać się naprawienia **własnej** krzywdy, doznanej w wyniku naruszenia dobra osobistego.

W związku z powyższym podstawowe dla rozstrzygnięcia było ustalenie czy powodowie doznali naruszenia dóbr osobistych czy też do naruszenia tego nie doszło.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy każe jednoznacznie twierdząco odpowiedzieć na powyższe pytanie. Zdaniem sądu na skutek śmierci P. G. (2) naruszone zostały dobra osobiste powodów pod postacią więzów rodzinnych. Więzy rodzinne stanowią bowiem fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Ochrona ta wynika zarówno z Konstytucji RP (art. 18 i 71) jak i z art. 23 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Prawo do życia rodzinnego i utrzymywania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste każdego członka rodziny a jednocześnie naruszenie tego dobra rodzi uprawnienie do dochodzenia i uzyskania zadośćuczynienia. Oczywistym jest, że nie każde więzy rodzinne zasługują na ochronę prawną, gdyż z ochrony mogą korzystać tylko jedynie ci członkowie rodziny których **więzy ze zmarłym były rzeczywiste i bliskie.**

Przesłanka istnienia przeczystych i bliskich więzów rodzinnych spełniona jest w sposób oczywisty w przypadku powodów i ich zmarłego syna oraz brata P.. Zmarły tragicznie P. G. (2) był najmłodszym dzieckiem E. i R. G. a równocześnie najmłodszym z rodzeństwa dla M. i P. G. (1). Rodzina G. zarówno w chwili śmierci P. G. (2) jak i obecnie

mieszka w niewielkiej miejscowości na wybudowaniach. W związku z tym chociażby z racji oddalenia, od innego towarzystwa młodzieży relacje między zmarłym P. a siostrą i bratem /tylko nieco starszymi/ były silniejsze niż gdyby to miało miejsce w większym skupisku młodzieży. Rodzeństwo było niejako zdane głównie na siebie, bawili się razem z sobą, pomagali wzajemnie w lekcjach a dodatkowo P. zajmował wspólny pokój ze starszym bratem P.. Jednocześnie z uwagi na charakter zmarłego dziecka, jego zainteresowania wyjątkowo bliskie były jego relacje z rodzicami. W wolnym czasie P. wspólnie z rodzicami zbierał i woził drewno z lasu, pomagał w pracach domowych, wspólnie z bratem i ojcem naprawiał samochody lub inne maszyny.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego rodzice zmarłego E. i R. G. do chwili obecnej nie pozbyli się całkowicie objawów reakcji żałoby. W dalszym ciągu przeżywają oni żal po stracie syna a w pierwszym okresie po śmierci w sposób znaczny mieli oni utrudnione funkcjonowanie w sferze rodzinnej i osobistej.

W przypadku rodzeństwa P. i M. G. objawy reakcji żałoby z upływem lat co prawda wygasły, tym niemniej do chwili obecnej wspominają oni brata i odczuwają żal z powodu jego nieobecności w ich życiu.

P. G. (1) założył obecnie własną rodzinę, posiada dzieci i chociaż jedno z nich na pamiątkę po zmarłym otrzymało jego imię, to P. G. (1) obecnie bardziej już żyje problemami otaczającej go rzeczywistości, życiem własnych dzieci i kłopotami materialnymi swojej rodziny. Bezpośrednia obserwacja powodów w toku postępowania pozwoliła na nabranie przekonania przez sąd iż stratę po śmierci brata bardziej przeżywa powódka M. G. aniżeli P. G. (1). Mimo upływu od zdarzenia blisko 10 lat emocje jakie towarzyszyły wspomnieniom i ich opisywaniu przed sądem były w przypadku M. G. szczególnie silnie.

Powyższe rozważania doprowadziły do wniosku iż wszyscy powodowie zasługują na przyznanie im zadośćuczynienia, jednak ich wysokość równa w przypadku rodziców musi być zróżnicowana w przypadku rodzeństwa zmarłego.

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy sąd uznał iż odpowiednim zadośćuczynieniem w przypadku E. i R. G. będą kwoty po 50.000 zł, w przypadku M. G. 30.000 zł, zaś w przypadku P. G. (1) 25.000 zł.

Kwoty powyższe należało jednak pomniejszyć o przyczynienie się zmarłego P. G. (2) do zaistnienia wypadku i jego tragicznego skutku. Przyczynienie to można jednak zdaniem sądu ocenić jedynie na 20 % a nie jak to sugerował w swoim stanowisku pozwany na 50 %. Należy mieć przy tym przede wszystkim na uwadze że P. G. (2) w chwili śmierci liczył sobie zaledwie 15 lat a w związku z tym jego zdolność oceny stanu trzeźwości kierowcy oraz jego umiejętności były ograniczone. W żadnym wypadku zawinienia pijanego dorosłego sprawcy wypadku nie wolno traktować na równi z zawinieniem dziecka które wsiada do auta prowadzonego przez nietrzeźwego, aby w ten sposób zrealizować swoje hobby pod postacią zainteresowania motoryzacją.

Obniżając wskazane wyżej zadośćuczynienia o 20 % przyczynienie się małoletniego należało w trybie art. 448 k.c. zasądzić od pozwanego na rzecz E. i R. G. po 40.000 zł, na rzecz M. G. 25.000 zł zaś na rzecz P. G. (1) 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty i oddalić powództwo w pozostałym zakresie

O kosztach orzeczono w trybie art. 100 kodeksu postępowania cywilnego i z uwzględnieniem faktu, że powodowie wygrali proces w 58 %.

Koszty zastępstwa prawnego stron zniesiono wzajemnie natomiast wobec zwolnienia powodów od kosztów sądowych w całości nakazano ściągnąć od pozwanego nieuiszczoną opłatę od pozwu liczoną od kwoty zasądzonej tj. 6250 złotych / 125.000 x 5%/ oraz kwotę 797 złotych z tytułu wydatków na opinię biegłej sądowej.

Na oryginale właściwy podpis.